

๒๖๗๓๑ ๔๕๓.
/

ที่ กษ 1205/๒.706

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

๑๑ สิงหาคม 2544

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในกรณีเมื่อมีส่วนราชการ มาขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติ
ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในเขตปฏิรูปที่ดินที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน
ในที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๒๑ พ.ค.

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ 1205/ว 527 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนภูมิแสดงขั้นตอนการพิจารณาในกรณีเมื่อมีส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติ
ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนด
หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกันในเขตปฏิรูป
ที่ดินที่พลเมืองเล็กใช้ร่วมกันในที่ดินแล้ว เพื่อให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ถือปฏิบัติ
แยกเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 การพิจารณานำที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
ในเขตปฏิรูปที่ดินที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินนั้นแล้วมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินและกรณีที่ 2
การพิจารณาในกรณีเมื่อมีส่วนราชการ มาขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
ในเขตปฏิรูปที่ดินที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินนั้นแล้ว โดย ส.ป.ก. ได้กำหนดขั้นตอนการ
ดำเนินการของ ส.ป.ก.จังหวัดและการรวบรวมหลักฐานเสนอ ส.ป.ก. เพื่อพิจารณาต่อไป ความโดยละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากแนวทางปฏิบัติ ในกรณีที่ 2 มีปัญหาในทางปฏิบัติ การพิจารณาและการ
ตรวจสอบข้อเท็จจริงของ ส.ป.ก.จังหวัด เกี่ยวกับการเลิกใช้ที่ดินก่อนส่งเรื่องให้ ส.ป.ก. เพื่อพิจารณา
นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและเอกสารหลักฐานที่ส่ง
ให้ ส.ป.ก. พิจารณา ยังไม่สามารถที่จะสรุปเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาได้ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับ

/ การพิจารณา...

การพิจารณาของ ส.ป.ก.จังหวัด ในกรณีเมื่อมีส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ ในเขตปฏิรูปที่ดินถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ส.ป.ก. จึงขอชักชวนความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติในกรณีดังกล่าวตามหนังสือที่อ้างถึง รวมทั้งจัดทำแผนภูมิแสดงขั้นตอนการพิจารณาในกรณีเมื่อมีส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ ส.ป.ก.จังหวัด สามารถเข้าใจได้โดยง่ายและถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันโดยตลอด ดังนี้

1. การตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับแปลงที่ดิน ส.ป.ก. จังหวัด จะต้องรวบรวมเอกสารหลักฐาน ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของที่ดินที่จะขอใช้ประโยชน์ และหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินแต่ละแปลง เช่น ประกาศหวงห้าม ทะเบียนที่ดินที่สงวนหวงห้าม หรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ฯลฯ

1.2 แผนที่แสดงขอบเขตที่ดิน พร้อมแสดงขอบเขตส่วนที่ผู้ขอใช้จะขอใช้ทั้งแปลง หรือบางส่วน โดยระบุจำนวนเนื้อที่ที่จะขอใช้ และเนื้อที่คงเหลือให้ชัดเจนและที่ดินข้างเคียงตามหลักฐานแผนที่ของช่างกรมที่ดิน

1.3 แผนที่ภูมิประเทศแสดงจุดที่ตั้งที่ดินแปลงที่ขอใช้ มาตราส่วน 1:50,000 โดยให้แสดงตำแหน่งแนวเขตบริเวณขอใช้ที่ดิน

1.4 แผนผังแสดงบริเวณและสิ่งปลูกสร้างในที่ดินที่ขอใช้

2. การตรวจสอบเกี่ยวกับการเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดิน

ขั้นตอนในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่าพลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินแล้วหรือไม่ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัด และผู้ขอใช้เป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อใช้สำหรับประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ มติของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ความเห็นของอำเภอ และจังหวัด จะต้องชัดเจนในเรื่องของการเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินและการให้ทบวงการเมืองขอใช้ที่ดิน และจำนวนเนื้อที่ที่ขอใช้จะต้องชัดเจนด้วย ทั้งนี้ ขั้นตอนในการพิสูจน์ว่าพลเมืองได้เลิกใช้ร่วมกันแล้วหรือไม่ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกัน อำนาจในการดูแลที่ดินยังคงเป็นของอำเภอ และ ส.ป.ก. ไม่มีอำนาจที่จะนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 26 (1) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 รวมทั้งไม่มีอำนาจแจ้งไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินตลอดไป ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ ดังนั้น จึงขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาในเรื่องนี้ด้วยความรอบคอบ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) เพื่อพิจารณา

3. การตรวจสอบสภาพที่ดิน

เมื่อได้มีการพิสูจน์ว่าที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน และ ส.ป.ก.จังหวัด ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นแล้ว ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องตรวจสอบสภาพที่ดินว่ามีความเหมาะสมต่อการนำมาปฏิรูปที่ดินหรือไม่ โดยตรวจสอบสภาพการถือครอง และการทำประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันและหากทบวงการเมืองได้เข้าใช้ประโยชน์ โดยได้มีการก่อสร้างแล้ว ให้แจ้งรายละเอียดของสิ่งปลูกสร้างพร้อมด้วยรูปถ่ายแปลงที่ดิน เนื่องจากในการนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณา จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบในการประชุมด้วย และหากปรากฏจากการตรวจสอบสภาพที่ดินที่ทบวงการเมือง ขอใช้มีสภาพไม่เหมาะสมต่อการนำมาปฏิรูปที่ดิน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด นำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาตาม ขั้นตอนต่อไป

4. การนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณา

ในการเสนอ คปก. เพื่อขอความเห็นชอบนั้น ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องเสนอ คปก. ในประเด็น ว่าที่ดินพลเมืองได้เล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินแล้ว แต่ไม่เหมาะสมต่อการนำมาปฏิรูปที่ดินและเห็นชอบ ว่าไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ เพื่อการปฏิรูปที่ดินต่อไป เฉพาะในส่วนที่ทบวงการเมืองขอใช้ประโยชน์ในราชการเท่านั้น ในกรณีขอใช้ที่ดินไม่เต็มแปลง จะต้องระบุตำแหน่งขอบเขต ที่ดิน และจำนวนเนื้อที่ที่ชัดเจนลงในรูปแปลงที่ดินตามหลักฐานแผนที่ของกรมที่ดิน ทั้งนี้ ส.ป.ก.จังหวัด ต้องตรวจสอบเนื้อที่ที่ขอใช้ให้ถูกต้องตรงกันกับเนื้อที่ของช่างกรมที่ดินด้วย

ดังนั้น หากในกรณีที่ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนแนวทางปฏิบัติ ดังกล่าว หรือเอกสารหลักฐานที่ส่งให้ ส.ป.ก. พิจารณา ยังไม่ชัดเจนที่จะนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาได้ ส.ป.ก. จะส่งเรื่องการขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ คืนให้จังหวัดพร้อมแจ้งสาเหตุให้ทราบ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทางงานค้างพิจารณา และเพื่อให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอน ก่อน และส่งเรื่องการขอใช้ที่ดิน ให้ ส.ป.ก. พิจารณาเพื่อนำเสนอ คปก. พิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพศาล กุลยรัตน์)

เลขาธิการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร.2812904 โทรสาร 2812940

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการพิจารณาในการอนุมัติส่วนราชการมาขอใช้ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินฯ ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามหนังสือ ที่ กษ 1205/อ 527 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2544 (ในกรณีที่ 2)

